

[ΕΠΙ ΤΑΠΗΤΟΣ]

Επιβάλλεται ανασύνταξη δυνάμεων

Περνούμε δύσκολες καταστάσεις. Στην πολιτική, στην οικονομία και στην κοινωνία. Η οικονομική κατάσταση της Κύπρου και των πολιτών της είναι αρκετά δύσκολη. Οι απαιτήσεις και οι προσδοκίες, υψηλές. Δυστυχώς, δεν υπάρχει πίστωση χρόνου. Όλοι μας θα πρέπει να συνεργαστούμε, αρμονικά και εποικοδομητικά, με ένα κοινό ζητούμενο: να ανακτηθεί η εμπιστοσύνη και η αξιοπιστία και να δούμε θετικές προοπτικές.

Ίσως είναι η ώρα για να μας ενώσει η οικονομία. Μακριά από δογματισμούς, αντιπαραθέσεις, υπέρμετρα αντίθετες θέσεις, διαφορετικές ιδεολογικές προσεγγίσεις. Είναι η ώρα να μετρήσουμε τις δυνάμεις μας, ένας έκαστος και όλοι μαζί. Η Κυβέρνηση να θέσει σε εφαρμογή όλα τα εργαλεία πολιτικής που διαθέτει και η Κοινωνία των Πολιτών να συναινέσει ώστε η φετινή χρονιά, το 2010, να αποτελέσει το έτος όπου θα δούμε τα πρώτα σημάδια της ανάκαμψης.

Δεν υπάρχουν κερδισμένοι και χαμένοι. Όλοι βράζουμε στο ίδιο καζάνι και όλοι δοκιμάζουμε τις επιπτώσεις της κρίσης. Άλλοι λιγότερο και άλλοι περισσότερο. Επιβάλλεται

να μειώσουμε τις σπατάλες, να περιορίσουμε την κατανάλωση, να δώσουμε την πραγματική μάχη ενάντια της φοροδιαφυγής, να νοικοκυρέψουμε επιτέλους το κράτος και να στηρίξουμε την πραγματική οικονομία.

Να σταματήσουμε να κινδυνολογούμε χωρίς επιχειρήματα και πραγματικά οικονομικά στοιχεία και δεδομένα, να δούμε τα προβλήματα στην πραγματική τους διάσταση. Να συνεχίσουμε και να εντείνουμε - όχι με μπαλωματικές λύσεις - αλλά με πραγματικά και ουσιαστικά μέτρα, τη δημοσιονομική εξυγίανση και την αντιμετώπιση των σοβαρών μακροοικονομικών ισορροπιών. Να αναθερμάνουμε την οικονομία και να ενισχύσουμε τις πιο ευάλωτες ομάδες του λαού, να επιχειρήσουμε ουσιαστικές και σοβαρές τομές για να ανασυγκροτήσουμε την παραγωγική βάση της οικονομίας. Να δώσουμε ένα τέλος στις χαρακτηριστικές φοροαπαλλαγές, να προτείνουμε ένα πραγματικά δίκαιο φορολογικό σύστημα που να φορολογεί αποτελεσματικά τη μεγάλη περιουσία και τα υψηλά εισοδήματα και όχι μόνο τους μισθωτούς. Να αναζητήσουμε και να βρούμε τρόπους για να τονώσουμε τη ροή των πιστώσεων και να δώσουμε ανάσα ρευστότητας στις επιχειρήσεις, να αναζητήσουμε ουσιαστικά και άμεσα μέτρα για να δώσουμε φιλή ζωής στους συνταξιού-

χους και τους πολύτεκνους. Όχι σπασμωδικά αλλά με μέτρα σε βάθος χρόνου. Και οι δυο είναι οι πρώτοι που δέχονται τα χτυπήματα της κρίσης και δεν μπορούν να την αντέξουν.

Να κινητοποιήσουμε τα αναπτυξιακά εργαλεία που μας παρέχει η ένταξη μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση για να αναθερμάνουμε την οικονομία και να προχωρήσουμε στην αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης.

Υπάρχουν δυνατότητες και οφείλουμε να τις αξιοποιήσουμε πλήρως, ώστε να «ανάψουν» οι μηχανές της οικονομίας. Το 2010 επιβάλλεται να είναι η χρονιά ανασύνταξης της οικονομίας. Γι' αυτό οι κοινωνικοί εταίροι δεν θα πρέπει να μείνουν στα λόγια και στις επικρίσεις, ούτε στις εισηγήσεις και τις συμβουλές. Θα πρέπει, από τη μια, να ασκήσουν τις πιέσεις τους προς την Κυβέρνηση για να υλοποιήσει ουσιαστικά μέτρα για την οικονομία. Από την άλλη, να συναινέσουν ακόμη και σε οδυνηρά μέτρα, για να οχυρώσουμε και να κρατήσουμε την οικονομία μας στη σωστή πορεία και με τις λιγότερες πληγές. Περνούμε ιστορικές στιγμές και είναι εδώ που χρειάζονται ιστορικές αποφάσεις. Αποφάσεις που να επιλύουν ή να περιορίζουν προβλήματα και όχι να εντείνουν τα υπάρχοντα.

ΤΗΣ
ΧΡΥΣΟΣ
ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

Αειφόρος ανάπτυξη και ενεργειακή πολιτική

Η Κύπρος, όπως και αρκετές άλλες χώρες, οικοδόμησε το σημερινό μοντέλο ανάπτυξης της στην υπερκατανάλωση των φυσικών της πόρων. Οι βασικοί στόχοι της αναπτυξιακής πολιτικής όπως αυτή διαμορφώθηκε κατά τη διάρκεια των τελευταίων σαράντα ετών ήταν η οικονομική μεγέθυνση και η επίτευξη συνθηκών πλήρους απασχόλησης. Καμιά άλλη προτεραιότητα δεν είχε σημασία. Η εθνική πολιτική της Κύπρου για την ανάπτυξη, όπως την ξέρουμε μέχρι σήμερα, σπάνια έχει λειτουργήσει με γνώμονα τα μακροχρόνια συμφέροντα των μελλοντικών γενιών.

ΤΟΥ ΔΡΑ
ΑΝΔΡΕΑ
ΠΟΥΛΛΙΚΑ *

Τι εννοούμε με τον όρο ανάπτυξη; Η ανάπτυξη ενός Κράτους είναι μια φυσική διεργασία όπου ενέργεια χρησιμοποιείται για τη μετατροπή πρώτων υλών σε αγαθά και υπηρεσίες. Για το λόγο αυτό υπάρχει μία γραμμική σχέση μεταξύ του μεγέθους της ενέργειας που καταναλώνει μία χώρα και του με-

γέθους της οικονομίας της. Η κατανάλωση ενέργειας ανά κάτοικο παρουσιάζει τεράστιες αποκλίσεις από χώρα σε χώρα, που οφείλονται κατά κύριο λόγο στο διαφορετικό επίπεδο της οικονομικής και τεχνικής ανάπτυξης των διαφόρων κρατών. Η κατά κεφαλήν κατανάλωση ενέργειας είναι στενά συνδεδεμένη με το τεχνολογικό επίπεδο μιας χώρας, αλλά εξαρτάται επιπλέον και από το είδος των βιομηχανικών δραστηριοτήτων της (π.χ. ιδιαίτερα ενεργοβόρες είναι η βαριά βιομηχανία και η χημική βιομηχανία), από τον αριθμό των αυτοκινήτων που κυκλοφορούν, από το κλίμα, από την ορθολογική χρήση και την αποδοτικότητα των πρωτογενών πηγών ενέργειας και από τα μέτρα που λαμβάνει το κάθε Κράτος για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης.

Τι εννοούμε με τον όρο αειφόρος ανάπτυξη; Η αειφόρος ανάπτυξη ενός Κράτους δηλώνει μια πολιτική για συνεχή οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη που δεν συνεπάγεται την καταστροφή του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων αλλά, αντιθέτως, εγγυάται την ορθολογική βιωσιμότητά τους. Με βάση την Ε.Ε. ορίζεται ως η σεβόμενη το περιβάλλον ανάπτυξη, δηλαδή εκείνη που εγγυάται την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Στην έκθεση της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, η αειφόρος ανάπτυξη ορίζεται ως η ανάπτυξη, η οποία καλύπτει τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενιών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. Άρα η αειφόρος ανάπτυξη ενός Κράτους στηρίζεται σε τρεις βασικούς άξονες: (α) την κοινωνία, (β) το περιβάλλον και (γ) την οικονομία. Συνάμα η ενέργεια αποτελεί κομβικό σημείο για την αειφόρο ανάπτυξη, επειδή ακριβώς αλληλεπιδρά και με τους τρεις πιο πάνω άξονες της αειφόρου ανάπτυξης. Η κοινωνική διάσταση της ενέργειας προσδιορίζεται από το γεγονός ότι η ενέργεια αποτελεί προϋπόθεση άνετης και αξιοπρεπούς διαβίωσης, ενώ η έλλειψή της αποτελεί παράγοντα κοινωνικής ανισότητας, ιδιαίτερα σε χώρες του τρίτου κόσμου. Στον τομέα του περιβάλλοντος είναι περισσότερο από προφανής η σημαντική περιβαλλοντική πίεση από κάθε είδους ενεργειακές δραστηριότητες. Τέλος, στον τομέα της οικονομίας, η ενέργεια αποτελεί σημαντικό παράγοντα μακροοικονομικής ανάπτυξης. Είναι υποχρέωση της Κυπριακής Πολιτείας να καταρτίσει εθνικό μακροχρόνιο σχέδιο αειφόρου ανάπτυξης με χρονικό ορίζοντα πέραν των 30 ετών. Με αυτό τον τρόπο θα γίνει κατορθωτή η συμπερίληψη μακροπρόθεσμων στόχων για την εισαγωγή στην Κύπρο εναλλακτικών μορφών ενέργειας με παράλληλη εκτίμηση του κόστους ή του οφέλους που προκύπτει συνυπολογίζοντας το περιβαλλοντικό κόστος και τις νέες θέσεις εργασίας που πιθανόν να δημιουργηθούν. Μόνο με τον πιο πάνω σχεδιασμό θα μπορέσουμε να διασφαλίσουμε το δικαίωμα των μελλοντικών γενιών να ζήσουν σε έναν οικολογικά ισορροπημένο πλανήτη.

*PhD, Βοηθός Διευθυντής Έρευνας και Ανάπτυξης ΑΗΚ

Η θηλιά του μισθολογίου στο λαιμό του Σταυράκη

Τον τελευταίο καιρό γίνεται αρκετή συζήτηση για το θέμα του κρατικού μισθολογίου. Πρόκειται για ένα κορυφαίο ζήτημα το οποίο το Υπουργείο Οικονομικών προσπαθεί να χειριστεί και να διαχειριστεί, διατυπώνοντας ποικίλες σκέψεις και απόψεις.

Πρόκειται για ένα διαχρονικό πρόβλημα απ' αυτά που ο Χαρίλαος Σταυράκης κληρονόμησε, όπως του αρέσει να λέει. Μάλιστα αυτή η κληρονομιά υπάρχει και γραπτώς στο κείμενο που ο φίλτατος υπουργός μοίρασε στη συνέντευξη Τύπου που έδωσε στις 4 Νοεμβρίου 2009, όπου στη σελίδα 14 αναφέρει πως: το 1990 οι κρατικοί υπάλληλοι ήταν 33.978

ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ
ΚΑΡΥΔΗ *

με το μισθολόγιο να ανέρχεται στα 371,9 εκ. ευρώ ενώ το 2009 οι υπάλληλοι του δημοσίου ανήλθαν στις 51.787 και το μισθολόγιο στα 2024,0 εκ. ευρώ. Πρόκειται για αριθμούς που αποτελούν ωρολογιακή βόμβα στα θεμέλια της κυπριακής οικονομίας. Στη δημιουργία αυτής της κληρονομιάς τεράστιες και ασήκωτες είναι οι ευθύνες όλων των πολιτικών κομμάτων, που κατά καιρούς χρησιμοποίησαν την κρατική μηχανή ως χώρο ρουσφετιού και εξυπηρέτησης ποικίλων κομματικών και άλλων συμφερόντων.

Ακόμα και σήμερα, που η κατάσταση λόγω και της οικονομικής κρίσης είναι τραγική, τα πράγματα είναι πιο δύσκολα και περισσότερο επικίνδυνα, αφού από τον καθημερινό Τύπο πληροφορούμαστε πως η υπερμεγέθης κρατική μηχανή αυξάνεται και διευρύνεται. Έτσι το βάρος της κληρονομιάς γίνεται όλο και πιο ασήκωτο.

Τώρα θα πρέπει να ληφθεί πως αυτή η κληρονομιά θα ήταν σαφώς ελαφρότερη και η διαχείρισή της θα ήταν ευκολότερη αν το 2003 (στις 10 Ιανουαρίου) η βουλή ενέκρινε συμφωνία που προέκυψε μεταξύ κυβέρνησης

Τα πολλά λόγια είναι φτώχεια

ΒΕΒΑΙΑ το ΑΚΕΛ προς τιμήν του και σήμερα τάσσεται κατά της μείωσης των κλιμάκων εισδοχής στη δημόσια υπηρεσία (δήλωση Σταύρου Ευαγόρου στη «Χαραυγή» στις 22 Δεκεμβρίου 2009), όμως την ίδια ώρα με αρθρογραφία πρωτοκλασάτων στελεχών του στον καθημερινό Τύπο τάσσεται «πέρ της παγοποίησης των αυξήσεων στον δημόσιο τομέα για μια διετία». Προτιμά την παγοποίηση των μισθών για όλους, παρά τις μειώσεις κατά την πρόσληψη των μελλοντικών υπαλλήλων. Την Παρασκευή 25 Σεπτεμβρίου 1998 η «Χαραυγή» όταν ρίχτηκε και τότε η ιδέα

για παγοποίηση μισθών στο δημόσιο κατήγγειλε την τότε κυβέρνηση για νεοφιλελεύθερη, νεοσυντηρητική αλλά θάτσερ πολιτική. Σήμερα που αυτή η πολιτική υιοθετείται από ΑΚΕΛικούς αρθρογράφους είναι πάλι νεοφιλελεύθερη και θάτσερική; Τα πολλά λόγια είναι φτώχεια. Όσοι ηγούνται του τόπου να αφήσουν τα μασκαραλίκια και να βάλουν την καμπούρα τους «που κάτω», να υποστούν το όποιο πολιτικό κόστος πρέπει για να ληφθούν διορθωτικές αποφάσεις πριν η θηλιά του κρατικού μισθολογίου πνίξει και τους πολίτες και την οικονομία.

και ΠΑΣΥΔΥ για τη μείωση των κλιμάκων εισδοχής στη δημόσια υπηρεσία.

Επρόκειτο για μια συμφωνία που ήταν προϊόν διαλόγου ανάμεσα στα πιο πάνω μέρη που διήρκεσε περίπου δύο χρόνια. Αυτή η συμφωνία καταψηφίστηκε από την ολομέλεια της Βουλής, η οποία ενέκρινε σχετική τροπολογία που κατέθεσαν οι κοινοβουλευτικές ομάδες του ΑΚΕΛ και του ΔΗΚΟ. Έτσι η συμφωνία για μείωση των κλιμάκων εισδοχής στο δημόσιο πήγε στον σκουπίδο-τενεκέ της ιστορίας.

Ανάλογες συμπεριφορές υπήρξαν κυρίως από το ΑΚΕΛ, όταν ο μ. Φαίδρος Οικονομίδης (υπουργός Οικονομικών στην πρώτη κυβέρνηση Κληρίδη από τις 28/2/93 - 6/11/94) τόλμησε να προτείνει στην ΠΑΣΥΔΥ τη συζήτηση για μείωση των κλιμάκων στη δημόσια υπηρεσία.

Το ΑΚΕΛ εξεμάνη και η ΕΔΟΝ έβγαλε τους νέους στους δρόμους. Η πορεία της νεολαίας έφθασε μέχρι και το Προεδρικό Μέγαρο για να καταγγείλουν στον Γλαύκο Κληρίδη τον τότε υπουργό Οικονομικών γιατί δήθεν επιχειρήσε να βάλει χέρι στα κεκτημέ-

να.

Όλη αυτή η επανάσταση έγινε όχι για μια οριστική και τελεσίδικη απόφαση, αλλά για μια πρόθεση για συζήτηση ενός θέματος, που σήμερα δεκαπέντε χρόνια μετά το βλέπει ο Χαρίλαος Σταυράκης μπροστά του και δικαίως «σιντρομάσσειται».

Απ' αυτή την ιστορία βγαίνουν χρήσιμα συμπεράσματα:

- **Πρώτον**, τα όσα συμφωνούν οι κοινωνικοί εταίροι με την κυβέρνηση θα πρέπει να υιοθετούνται από τη Βουλή. Κακώς τα κόμματα ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ καταψήφισαν τη συμφωνία της ΠΑΣΥΔΥ με την κυβέρνηση το 2003.

- **Δεύτερον**, σήμερα ο Χαρίλαος Σταυράκης θερίζει ό,τι έσπειραν στο παρελθόν οι εταίροι του στην κυβέρνηση και πρέπει αυτού του είδους την ανευθυνότητα να τη λαμβάνει σοβαρά υπόψη στους παρά πέρα χειρισμούς του. Έχει να κάνει με κόμματα και κομματάρχες που πρώτα απ' όλα και πάνω απ' όλα προσμετρούν το κομματικό όφελος και ύστερα οτιδήποτε άλλο. Γι' αυτό το φορτίο της κληρονομιάς το σηκώνει μόνος του.

*Οικονομολόγος - Δημοσιογράφος